

Hitt og þetta

Íslenska sem annað tungumál

Leskaflar

Verkefni

Hitt og þetta

Íslenska sem annað tungumál

ISBN 978-9979-0-1370-9

© 2009 Jacqueline Friðriksdóttir og Ragnheiður Valgerður Sigtryggsdóttir.

© 2009 Ingi Jensson á bls. 24, 26, 28, 30, 31, 32, 38, 40, 48, 50, 52,
54, 56, 64, 66, 68, 70. Aðrar teikningar eru eftir Böðvar Leós.

Ritstjóri: Sýlvía Guðmundsdóttir.

Öll réttindi áskilin

1. útgáfa 2009

Námsgagnastofnun

Kópavogi

Útlit og umbrot: Námsgagnastofnun

Prentvinnsla: Litróf – Hagprent ehf.

Hitt og þetta

**Íslenska sem annað tungumál
Leskaflar og verkefni**



Námsgagnastofnun

Efnisyfirlit

Unglingar víðs vegar í heiminum	4
Miguel	4
Alisha	6
Fred	8

Fjölbreytt og óvenjuleg áhugamál	10
Áhugamál	10
Óvenjulegt áhugamál	12
Lisa Clayton vildi sigla umhverfis jörðina	14
Lisa Clayton lét drauminn rætast	16

Merkisdagar	18
1. apríl	18
Valentínusardagur	20
Lúsíumessa	22

Jól um allan heim	24
Jólin í Kína	24
Jólin í Ástralíu	26
Jólin í Mexíkó	28
Jólin í Hollandi	30
Jólin í Litháen og Póllandi	32

Fréttir	34
Bakpokaferðamaður frá Birmingham	34
Heimsmeistarakeppnin	36
Treystu fjölskyldunni og ekki bankanum!	38
Kom inn!	40
Matarvenjur	42

Gæludýr	44
Gæludýr eru mismunandi	44
Gæludýr eru góðir félagar	46
þreyttur hundur	48
Óvenjulegur pakki	50

Skólamáltíðir í nokkrum löndum	52
Noregur	52
Finnland	52
Indland	52
Frakkland	54
Spánn	54
Japan	56
Kórea	56
Á Netinu	58
Notkun Netsins	58
Ungt fólk og Netíð	60
Hættur á Netinu	62
Skólar í nokkrum löndum	64
Skólar í Taílandi	64
Skólar í Víetnam	66
Skólar í Kenía	68
Skólar í Rússlandi	68
Skólar í Englandi	70
Skólar í Kína	70
Matslisti	72

Kæri nemandi!

Í þessari bók eru stuttir kaflar til að lesa og hlusta á.

Markmiðið er að þú

- bætir orðaforða þinn í íslensku
- æfist í að lesa og skilja íslenska texta
- æfist í að hlusta á íslenskan framburð

Í köflunum eru eflaust mörg orð sem þú hefur ekki séð áður.

Skrifaðu þýðingu þeirra á þínu móðurmáli í glósubókina.

Þú getur bætt fleiri orðum við í aðra glósubók.

Góð vinnuaðferð

1. Lestu kaflann og hlustaðu á hljóðbókina.
2. Skoðaðu orðin í glósubókinni og merktu við önnur orð sem þú skilur ekki.
3. Spurðu kennara, bekkjarfélaga eða aðra hvað þau þýða eða notaðu orðabók.
4. Lestu kaflann aftur í hljóði.
5. Leystu verkefni.
6. Merktu við á matslistanum á bls. 72.





Unglingar víðs vegar í heiminum

Miguel

Miguel á heima í Mexíkó. Hann er 18 ára og er nýbyrjaður í háskóla. Þetta er venjulegur dagur hjá honum. Hann vaknar klukkan hálf sex á morgnana. Hann er í skólanum frá klukkan sjö til klukkan níu. Þegar skólinn er búinn fer hann í vinnuna. Hann vinnur í skartgripaverslun föður síns. Hann vinnur þar frá klukkan tíu til tvö. Þá fer hann heim að borða. Klukkan fjögur fer hann aftur í skólann og er þar til klukkan sjö.



En lífið hans er ekki bara vinna og skóli. Hann gerir ýmislegt annað í frístundunum. Flesta miðvikudaga fer hann í bíó af því að þá er miðinn á hálfvirði. Um helgar fer hann stundum á diskótek. Hann getur ekki farið oft af því að það kostar svo mikið. Það er líka dýrt að taka leigubíl heim. Miguel finnst hann heppinn að geta bæði verið í vinnu og í skóla.

Flestir atvinnurekendur vilja ekki ráða unglunga af því að þeir geta ekki unnið allan daginn. Margir unglingar vinna við að fylla á hillur í búðum. Þeir sem ráða unglunga borga þeim lág laun. Þess vegna eru margir unglingar í Mexíkó sem hafa ekki efni á að fara í skóla. Foreldrar Miguels hjálpa honum að borga námið og gefa honum vasapeninga. Amma hans og afi hjálpa honum líka.

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

nýbyrjaður _____	hálfvirði _____
venjulegur _____	heppinn _____
skartgripaverslun _____	atvinnurekendur _____
frístundir _____	hafa efni á _____

LJÚKTU VIÐ SETNINGAR 1–6 MEÐ ENDINGUNUM Í a–g.

1. Miguel fer í bíó á miðvikudögum af því að

2. Hann fer ekki oft á diskótek af því að

3. Flestir vinnuveitendur vilja ekki ráða unglunga af því að

4. Margt ungt fólk í Mexíkó getur ekki stundað nám af því að

5. Miguel finnst hann vera heppinn af því að

6. Miguel getur stundað nám af því að

- a það er of dýrt.
- b hann getur unnið og stundað nám á sama tíma.
- d miðarnir eru á hálfvirði.
- e það hefur ekki efni á því.
- f fjölskylda hans styður hann.
- g þeir geta ekki unnið fullan vinnudag.



Alisha

Alisha er indversk. Hún er 17 ára.

Hún á heima í borginni Madras sem er á **austurströnd** Indlands. Hún býr með foreldrum sínum og **eldri** systur.

Fjölskylda hennar er **efnuð**.

Hún getur þess vegna gert mikið af því sama og unglingar á Íslandi.

Hún fer í búðir og bíó, hún á gema og er með sjónvarp í herberginu sínu.

Alisha tilheyrir forréttindahópi, ólíkt mörgum indverskum **börnum** og unglungum.

Líf margra þeirra er mjög **erfitt**.

Þau þurfa að vinna til þess að hjálpa fjölskyldum sínum og fá litla eða enga menntun.

Alisha **byrjaði** í skóla þegar hún var þriggja ára og er nýbúin með menntaskóla. Skólinn er frá átta til þrjú.

Unglingar úr ríkum fjölskyldum fara í einkatíma eftir skóla til þess að vera vissir um að fá góðar einkunnir.

Þessir tímar eru til klukkan sjö eða átta á kvöldin.

Á næsta ári byrjar Alisha í háskóla.

Hana langar til að verða ljósmyndari.

Alisha á ekki kærasta. Það er ekki **algengt** á Indlandi að strákur og stelpa séu saman. Indverskar stúlkur bíða einfaldlega eftir að sá rétti birtist. Stelpur úr fátækum fjölskyldum giftast **ungar**. Barnabréðkaup voru mjög algeng áður fyrr. Það er enn þá algengt á Indlandi að foreldrar ákveði hverjum börn þeirra giftast. Í millistétt og hjá efnuðum fjölskyldum fá börnin samt sem áður að ákveða sjálf hverjum þau giftast.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

efnuð _____ menntun _____

tilheyra _____ menntaskóli _____

forréttindi _____ ljósmyndari _____

LESTU TEXTANN AFTUR OG SVARAÐU SPURNINGUNUM.

1. Á hvaða hátt er Alisha lík þér?

2. Hvernig er líf hennar ólíkt þínu lífi?

3. Hvernig er líf barna úr fátækum fjölskyldum á Indlandi ólíkt þínu lífi. Skrifaðu niður þrjú atriði.

FINNDU ANDHEITI ORÐANNA Í TEXTANUM.

sjaldgæft _____ fátæk _____

yngri _____ hættir _____

auðvelt _____ vesturströnd _____

fullorðnir _____ gamlar _____



Fred

Fred er fjórtán ára. Hann er frá Úganda í Austur-Afríku. Pabbi hans dó úr AIDS þegar Fred var sex ára. Ári áður hafði mamma hans dáið úr sama sjúkdómi. Sex ára gamall var Fred munaðarlaus og þurfti að sjá um sig og Sid bróður sinn. Sid var þá þriggja ára.

Ættingjar pabba þeirra ráku bræðurna burt frá heimili sínu í þorpinu og tóku allt sem þeir áttu. Þeir sögðu að það væri mömmu strákanna að kenna að pabbi þeirra dó.

Hjálpsamur nágranni bjó til skýli handa þeim á kaffiekrunni sinni og gaf þeim mat. Þar voru bræðurnir í tvö ár.

Fred þurfti að leita að vinnu til þess að borga fyrir skóla og mat. Hann náði í vatn fyrir menn í byggingarvinnu og vann sér inn nokkrar krónur á dag. Þetta var ekki nóg til þess að senda Sid í skóla. Sem betur fer fann kristin hjálparstofnun drengina. Hjálparstofnunin gaf þeim mat, föt og peninga fyrir skóla.

Fred og Sid búa nú í litlu húsi með garði og fjórum geitum. Þeir rækta banana, sætar kartöflur og baunir. Þeir eru báðir í skóla og langar til þess að verða læknar.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

sjúkdómur _____ skýli _____

munaðarlaus _____ byggingarvinna _____

ráku (að reka) _____ að vinna sér inn _____

ættingjar _____ hjálparstofnun _____

að kenna (um) _____ rækta _____

LESTU TEXTANN AFTUR OG SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Hvað kom fyrir Fred þegar hann var sex ára?

Hvern þurfti Fred þá að hugsa um?

Af hverju ráku ættingjarnir Sid og Fred úr þorpinu?

Hvernig hjálpaði nágranninn þeim?

Af hverju þurfti Fred að vinna?

Hvernig vinnu fékk Fred?

Hvernig hjálpaði hjálparstofnunin Fred og Sid?

Hvað langar þá til að gera þegar þeir verða fullorðnir?

Fjölbreytt og óvenjuleg áhugamál

Áhugamál

Hér eru myndir sem sýna áhugamál. Skrifaðu nafnið á áhugamálinu undir myndirnar. Notaðu orðin í listanum hér fyrir neðan.

Áhugamálin á listanum eru:

dans

hlusta á tónlist

klettlífur

horfa á sjónvarp

svífdrekaflug

tölvuleikir

búa til módel

lestur

teygjustökk

hnefaleikar

ljósmyndun

vera með vinum

köfun

hjólabretti



Veldu þrjú áhugamál sem þér finnst mest spennandi, og þrjú sem þér finnst leiðinleg. Ef þér finnst til dæmis teygjustökk mest spennandi þá skrifar þú það fyrst.

Skemmtilegustu áhugamálin eru:	Leiðinlegustu áhugamálin eru:
_____	_____
_____	_____
_____	_____

Það er dýrt að taka þátt í sumum áhugamálum en önnur eru ódýr, sum eru hættuleg og önnur ekki.

SKOÐAÐU LISTANN Á BLS. 10 OG SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Hvaða áhugamálum á listanum heldur þú að sé dýrt að taka þátt í?

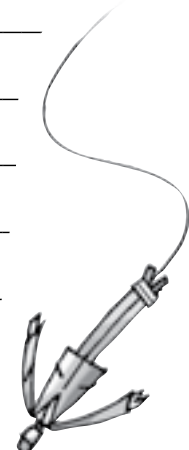
Hvaða áhugamál kosta lítið? _____

Hvaða áhugamál eru hættuleg? _____

Hvaða áhugamál á listanum eru örugg? _____

Nefndu nokkur áhugamál í viðbót. _____

Hvaða áhugamál hefur þú? _____





Óvenjulegt áhugamál

Alain Robert er Frakki með óvenjulegt áhugamál. Hann klifrar upp mjög háar byggingar. Hann hefur í leyfisleysi klifrað upp meira en 30 byggingar. Þar á meðal er Empire State byggingin í New York og Sears Tower í Chicago sem er 110 hæðir.

Robert reyndi nýlega að klifra upp 60 hæða skýjakljúf í Singapore. Hann var stoppaður af lögreglunni þegar hann var kominn upp á 21. hæð.



Vegfarandi sem sá Robert hanga utan á húsinu hélt að hann væri að reyna að fremja sjálfsmorð. Robert sagðist vera mjög feginn þegar lögreglan náði honum niður.

Robert var spurður að því í viðtali af hverju hann stundaði þennan háskaleik.
– Í fyrsta lagi klifra ég utan á húsum af því að þau eru til en líka vegna þess að húsin eru fjöllin í borgunum okkar, sagði Robert.

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

óvenjulegt _____ skýjakljúfur _____

klifra _____ vegfarandi _____

byggingar _____ sjálfsmorð _____

í leyfisleysi _____ feginn _____

hæð _____ háskaleikur _____

LESTU SPURNINGARNAR OG SKRIFAÐU ÞÆR VIÐ RÉTT SVÖR.

- Hvenær var hann stoppaður af lögreglu?
- Frá hvaða landi er Alain Robert?
- Af hverju klifrar Alain Robert utan á húsum?
- Hvað hefur hann klifrað upp margar byggingar?
- Hvað sagði hann þegar lögreglan náði honum niður?

Spurning: _____

Svar: Hann er frá Frakklandi?

Spurning: _____

Svar: Meira en 30.

Spurning: _____

Svar: Þegar hann var kominn upp á 21. hæð.

Spurning: _____

Svar: Hann sagðist vera feginn.

Spurning: _____

Svar: Af því að þau eru til.



Lisa Clayton vildi sigla umhverfis jörðina

17. september 1994 lagði Lisa Clayton af stað frá Englandi á seglbátnum Spirit of Birmingham. Hún ætlaði að sigla umhverfis hnöttinn án þess að stoppa. Hún var ein í bátnum.

50.000 kílómetrum og 285 dögum seinna varð hún fyrsta konan sem afrekaði þetta. Lisa lét drauminn rætast.

Lestu hér það sem Lisa skrifaði í dagbókina sína.



17. september 1994 – 1. dagur

Ég lagði af stað í dag og mér líður mjög illa. Foreldrar mínir komu til þess að kveðja mig. Ég veit hvað þau voru að hugsa: Ætli við sjáum Lisu nokkurn tímann aftur?

5. desember 1994 – 80. dagur

Í dag kom ég til Höfðaborgar í Suður-Afríku. Hingað til hefur sjórinn verið lygn. Í dag breyttist veðrið og er mjög slæmt. Ég verð að halda áfram. Ég er hrædd og fór að gráta þegar ég lagði af stað.

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

seglbátur _____ að láta drauminn rætast

að sigla umhverfis _____

afrek _____ breytast _____

lygn _____

LESTU TEXTANN AFTUR OG SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Hver var draumur Lisu Clayton?

Hvað heitir báturinn hennar?

Af hverju voru foreldrar hennar áhyggjufullir?

Hvernig var veðrið á leiðinni til Suður-Afríku?

Af hverju var Lisa hrædd þegar hún lagði af stað frá Höfðaborg?

SETTU RÉTT ORÐ Í EYÐURNAR.

Lisa er frá _____

Báturinn hennar heitir _____

Lisa _____ umhverfis _____

Lisa lét _____ rætast.

Lisa _____ dagbók.

sigldi – skrifaði – Englandi – hnöttinn – drauminn – Spirit of Birmingham



Lisa Clayton lét drauminn rætast

3. mars 1995 – 167. dagur

Þegar ég vaknaði varð ég vör við storm í fjarska.

Hann náði bátnum mínum klukkan fjögur.

Eitt seglið rifnaði.

Ég kastaðist út í sjó þegar ég var að reyna að gera við það.

Ég hugsaði: Þetta eru endalokin ...

en öldurnar köstuðu mér aftur upp í bátinn.

4. mars 1995 – 168. dagur

Stormurinn versnaði.

Ég batt sjálfa mig við stól.

Báturinn lagðist á hliðina nokkrum sinnum.

Ég rak höfuðið í og missti meðvitund.

Þegar ég vaknaði var stormurinn búinn.

21. apríl 1995 – 217. dagur

Ég hef oft verið hrædd í þessari ferð

en dagurinn í dag var góður.

Hvalur synti með bátnum í margar klukkustundir.

Hann var 12 metra langur.

29. júní 1995 – 286. dagur

Ferðinni er lokið.

Mörg þúsund manns biðu eftir mér

þegar ég sigldi inn í höfnina.

Flugeldum var skotið á loft

til þess að fagna mér.

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

í fjarska _____

stormur _____

segl _____

missa meðvitund _____

endalok _____

hvalur _____

öldur _____

flugeldar _____

HVENÆR HUGSAÐI LISA ÞETTA? SKRIFAÐU RÉTTA DAGSETNINGU.

Hvernig á ég að gera við seglin í þessu veðri?

Þetta eru endalokin.

Aumingja mamma, ég þoli ekki að sjá hana gráta.

Mér tókst þetta!

Hvað ætli hvalurinn syndi lengi með bátnum?

Veðrið er að breytast, það er stormur í fjarska.

Ég er hrædd en ég verð að halda áfram.

Ætli sé ekki best að ég bindi mig við stólinn?



Merkisdagur

1. apríl

Á mörgum stöðum í heiminum **skemmtir** fólk sér 1. apríl.

Þann dag átt þú að reyna að **hrekkja**

fjölskyldu þína, **vini** og kennara.

En hvenær hófst þessi **venja** að reyna

að hrekkja og **gabba** fólk 1. apríl?

Það er ekki vitað hvernig þetta byrjaði.

Árið 1562 kom Gregory páfi á nýju

dagatali í hinum kristna heimi.

Það var ákveðið að nýtt ár byrjaði 1. janúar

en áður byrjaði það 1. apríl.

Sumir trúðu ekki að búið væri

að breyta dagatalinu,

og sumir vildu ekki

fara eftir breytingunum.

Þetta fólk hélt áfram að **halda upp á**

nýársdag 1. apríl.

Mörgum fannst þetta fólk vera **kjánar**.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

hrekkja _____ dagatal _____

venja _____ trúa _____

gabba _____ breyta _____

páfi _____ kjáni _____

LESTU TEXTANN AFTUR OG SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Hvað gera margir sér til skemmtunar 1. apríl?

Hvenær voru áramót fyrir árið 1562?

Hvað gerði Gregory páfi árið 1562?

Hverju breytti það?

Hverjir voru álitnir kjánar?

FINNDU SAMHEITI ORÐANNA Í TEXTANUM.

almanak _____ plata _____

bjálfi _____ gleðst _____

félagi _____ gera sér dagamun _____

siður _____ stríða _____



Valentínusardagur

Valentínusardagur er 14. febrúar.
 Þetta er dagur ástar og rómantíkur.
 Í Bretlandi sendir fólk hvort öðru kort.
 Þú veist ekki frá hverjum kortin eru.
 Þú þarft að geta upp á hver sendi þér það.
 Nú til dags gefur ástfangið fólk stundum
 hvort öðru gjafir.



En hver var þessi Valentínus?
 Ein saga segir að Valentínus hafi verið prestur
 sem lifði á þriðju öld eftir Krist.
 Á þeim tíma máttu hermenn ekki kvænast.
 Keisarinn hélt að ókvæntir menn væru betri hermenn.
 Valentínusi fannst þessi lög grimmdarleg.
 Hann gifti ung pör í laumi.

Kládius keisari komst að því hvað hann var að gera.
 Hann setti Valentínus í fangelsi.
 Valentínus varð ástfanginn
 af dóttur fangavarðarins í fangelsinu.
 Daginn sem átti að taka hann af lífi,
 þann 14. febrúar árið 270, sendi hann stúlkunni skilaboð.
 Hann skrifaði: From your Valentine.
 Þetta er oft notað í dag
 þegar ástfangið fólk sendir hvort öðru kort.

SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Hver er rómantískasta gjöfin sem þú gætir gefið?

Hvaða gjöf þætti þér rómantískt að fá?

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

rómantík _____ gifta _____

kort _____ fangelsi _____

kvænast _____ taka af lífi _____

grimmdarleg _____ skilaboð _____

SKRIFAÐU ORÐIÐ UNDIR RÉTTA MYND.

úr

appelsína

blóm



konfekt

hringur

panna



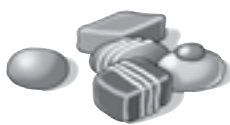
þvottavél

ilmvatn

bíll

















Lúsíumessa

Lúsíumessa er haldin hátíðleg í Svíþjóð 13. desember. Þessi sænska ljósa-hátíð er haldin til þess að auka birtu í svartasta skammdeginu í desember.

Á Lúsíumessu færa sænsk börn foreldrum sínum morgunmat í rúmið eldsnemma.

Stelpurnar leika Lúsíu. Þær eru í hvítum kjólum með ljósa-kórónu á höfðinu.

Áður fyrr kviknaði stundum í hárinu á þeim af því þá voru notuð lifandi kertaljós.

Strákarnir halda á kerti.

Þeir eru í hvítum fötum sem líkjast náttfötum og með oddmjóan hatt með gullstjörnum.

En hver var Lúsía?

Lúsía fæddist á Sikiley á fjórðu öld.

Hún var kristin en á þeim tíma var ólöglegt í mörgum löndum að vera kristinn.

Það er sagt að Lúsía hafi komið með mat til kristinna manna sem voru í felum í dimmum göngum.

Til þess að lýsa veginn var hún með kerta-kórónu á höfðinu.

Sagt er að Lúsía hafi birst á vatni í Svíþjóð í hvítum kjól með mat og drykk handa fátæku og sveltandi fólki.

Þess vegna halda Svíar Lúsíuhátíð.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

ljósa hátíð _____	oddmjór _____
skammdegi _____	ólöglegt _____
kóróna _____	göng _____
kertaljós _____	sveltandi _____

LJÚKTU VIÐ SETNINGAR 1–6 MEÐ ENDINGUNUM Í a–g.

1. Í Svíþjóð er Lúsíumessa

2. Hátíðin er haldin til þess

3. Á Lúsíumessu færa börn

4. Áður fyrr kviknaði stundum

5. Strákarnir eru með oddmjóan hatt

6. Sagt er að Lúsía hafi birst

- a foreldrum sínum morgunmat í rúmið.
- b á vatni í Svíþjóð í hvítum kjól.
- d í hárinu á stelpunum.
- e haldin hátíðleg 13. desember.
- f með gullstjörnum.
- g að auka birtu í skammdeginu.





Jól um allan heim

Jólin eru ein stærsta hátíð sem haldin er í heiminum. Þeim er fagnað af kristnu fólki og líka þeim sem ekki eru kristnir. Lengd hátíðahaldanna og hefðir, skreytingar og matur eru mismunandi eftir löndum, en andi jólanna er sá sami um allan heim, jólin eru hátíð kærleika og **friðar**.

Jólin í Kína

Í Kína er 25. desember ekki **frídagur** nema í borginni Macau, sem var portúgölsk nýlenda, og í Hong Kong sem var bresk nýlenda.

Í **stærstu** borgum Kína skreytir fólk samt húsin sín með **fallegum** luktum um jólin. Kínverjar hafa líka jólatré sem þeir skreyta með blómum og luktum úr lituðum pappír.

Fyrir tuttugu árum hélt enginn upp á jólin í Kína. Það er vegna þess að jólin eru kristin hátíð og aðeins eitt prósent Kínverja eru kristnir. Núna eru hins vegar merki um jólahald út um allt í kínverskum stórborgum, aðallega fyrir **ferðamenn**. Í sveitunum er ekkert jólaskraut.

Mikilvægasta hátíðin í Kína eru áramótin. Kínverjar taka á móti nýju ári í janúar eða febrúar. Þá fá börn **ný** föt og leikföng. Fólk borðar hátíðamat og horfir á flugeldasýningar.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

kristin _____	kærleikur _____
hátíðahöld _____	friður _____
hefð _____	frídagur _____
skreyting _____	nýlenda _____
mismunandi _____	lukt _____

LESTU TEXTANN AFTUR OG SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Hve stór prósentu af Kínverjum er kristin?

Fá kínversk börn jólafrí í skólanum?

Hvenær eru kínversku áramótin?

FINNDU ANDHEITI ORÐANNA Í TEXTANUM.

vinnudagur _____	ófriðar _____
gömul _____	heimamenn _____
ljótum _____	minnstu _____

RAÐAÐU ORÐUNUM Í RÉTTA RÖÐ.

jólaskraut í ekkert er sveitunum

Kína Mikilvægasta í áramótin hátíðin eru



Jólin í Ástralíu

Jólin í Ástralíu eru um mitt sumar.
Á jóladag, þann 25. desember, er aðalhátiðin.
Þá skiptast menn á gjöfum og grilla oft á ströndinni.

Sumar jólaskreytingarnar eru eins og í Evrópu en ástralskar plöntur eru líka algengar í skreytingum. Sjá má kengúrur og kóalabirni með jólasveinahúfur og rauða trefla. Jólasveinninn í Ástralíu kemur ekki ofan úr fjöllum heldur á ströndina á brimbretti og í sundskýlu.

Jólin eru fjölskylduhátið í Ástralíu.
Eins og í mörgum öðrum löndum reyna fjölskyldur að vera saman um jólin.
Í Ástralíu er langt á milli borga og sumt fólk ferðast langar leiðir í jólafríinu til að hitta fjölskyldu sína.

Jólamaturinn er mismunandi. Sumir elda hefðbundinn jólamat en aðrir elda mat sem hentar betur á sumrin.
Hefðbundin jólasteik með sósum og meðlæti getur verið þungmelt í sumarhitnum.
Margir velja léttan mat og hafa hlaðborð með sjávarréttum eða kaldri skinku, kalkún og salati.

Af því að jólin eru um mitt sumar fara margir á ströndina, borða úti í náttúrunni eða fara í krikket.
Sumarfríð í skólunum byrjar á aðfangadag.
Krakkarnir hafa því yfir mörgu að gleðjast.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

grilla _____	brimbretti _____
plöntur _____	jólasteik _____
kóalabjörn _____	meðlæti _____
kengúra _____	hlaðborð _____

MERKTU **S** FYRIR SATT OG **Ó** FYRIR ÓSATT EFTIR ÞVÍ SEM VIÐ Á.

- Jólin í Ástralíu eru í desember.
- Aðalhátíðin er 24. desember.
- Það er kalt í Ástralíu um jólin.
- Í Ástralíu eru ekki gefnar jólagjafir.
- Ástralskar plöntur eru algengar í jólaskreytingar.
- Sumir grilla á jólunum.
- Jólaveinninn í Ástralíu kemur úr fjöllum.
- Fjölskyldur í Ástralíu eru aldrei saman um jólin.
- Sumir ferðast langar leiðir í jólafríinu.
- Margir fara á ströndina á jólunum.
- Ástralía er lítið land.
- Allir borða sama jólamatinn.
- Um jólin fara margir í krikket.
- Sumarfríð byrjar á aðfangadag.



Jólin í Mexíkó

Um jólin er veðrið heitt og milt í Mexíkó. Fjölskyldur fara saman á markaðinn og kaupa gjafir, skreytingar og góðan mat. Allir búa til ljósker til að lýsa upp bæi og þorp og skreyta húsin sín með grænum greinum. Jólastjörnur með fallegum, rauðum blómum eru á flestum heimilum á jólnum.

Jólahátíðin í Mexíkó hefst 16. desember. Á aðfangadagskvöld ganga börnin í hóp í kirkju og leggja brúðu af Jesúbarninu í jötu. Síðan fara allir í messu. Eftir messuna hringja kirkjuklukkurnar og flugeldar lýsa upp himininn. Mörg mexíkósk börn fá gjafir frá Jesúbarninu þetta kvöld.

Á jóladag fer fólk aftur í kirkju. Jólamáltíðin byrjar á súpu með baunum og sterkum chilipipar. Síðan er borðaður kalkúnn og salat með ferskum ávöxtum og grænmeti.



Þann 6. janúar heimsækja vitringarnir þrjú börnin á leið sinni til Betlehem og gefa þeim gjafir. Börnin láta skóinn í gluggakistuna. Næsta morgun er hann fullur af gjöfum. Um kvöldið fá fjölskyldur og vinir sér saman heitt súkkulaði og köku. Sá sem fær sneið með lítilli dúkku á að halda veislu 2. febrúar sem er kyndilmessa. Það er síðasti dagur jólahátíðahaldanna í Mexíkó.

Jólahátíðin í Mexíkó stendur yfir í meira en mánuð.

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

milt _____ jata _____

markaður _____ messa _____

aðfangadagskvöld _____ vitringarnir þrír _____

RAÐAÐU ORÐUNUM Í RÉTTA RÖÐ.

veðrið jólin Mexíkó er heitt Um og milt í

_____ .

fólk í fer aftur jóladag kirkju Á

_____ .

morgun fullur Næsta gjöfum hann af er

_____ .

LESTU TEXTANN AFTUR OG SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Hvernig skreytir fólk í Mexíkó fyrir jólin?

_____ .

_____ .

Hvað gera margir Mexíkóbúar á aðfangadagskvöld?

_____ .

_____ .

Hvernig er jólamaturinn í Mexíkó?

_____ .

_____ .



Jólin í Hollandi

Jólin eru sérstakur tími í Hollandi eins og í mörgum öðrum löndum.

Jólasveinninn kemur ekki með gjafir á aðfangadagskvöld.

Í staðinn gefur heilagur Nikulás góðum börnum gjafir á Nikulásarmessu sem er 6. desember.

Hollensk börn hlakka mikið til Nikulásarmessu.

Þau setja hey út á götu handa hvíta hestinum hans Nikulásar og vonast til þess að fá sælgæti og gjafir í skóinn sinn í staðinn.

Á aðfangadagskvöld borðar fjölskyldan hátíðamat og nýtur þess að vera saman.

Hollendingar undirbúa jólin með því að skreyta heimili sín og verslanir.

Margir eru með jólatré en alls ekki allir. Sumir fara í kirkju á aðfangadagskvöld eða jóladagsmorgun.

Á jóladag hittast fjölskyldurnar oft og borða saman við kertaljós.

Jólaborðið er skreytt með grænum, hvítum og rauðum skreytingum.

Villibráð, gæs og kalkúnn eru hefðbundinn jólamatur. Skólarnir eru lokaðir í tvær vikur á þessum árstíma.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

sérstakur _____ undirbúningur _____

heilagur _____ kertaljós _____

hey _____ villibráð _____

LJÚKTU VIÐ SETNINGAR 1–6 MEÐ ENDINGUNUM Í a–g.

1. Á Nikulásarmessu, 6. desember,

2. Heilagur Nikulás

3. Á aðfangadagskvöld

4. Rauðar, grænar og hvítar

5. Jólamaturinn hjá mörgum er

6. Það er frí í skólanum

- a skreytingar eru á jólaborðinu.
- b villibráð, gæs eða kalkúnn.
- d í tvær vikur um jólin í Hollandi.
- e fá góð börn gjafir.
- f fara sumir í kirkju.
- g á hvítan hest.





Jólin í Litháen og Póllandi

Jólahátíðahöldin hefjast með aðventunni, fjórum sunnudögum fyrir jól, og enda á kyndilmessu þann 2. febrúar. Á aðfangadag þrífur fólk húsin sín en flestir byrja að þrífa viku áður. Skipt er um rúmföt, og allir fara í bað og hrein föt.

Á aðfangadagskvöld er jólaborðið skreytt. Hey er lagt á borðið til þess að minna á að Jesús var lagður í jötu. Hvítur dúkur er lagður á borðið og það skreytt með kertum.

Maturinn á aðfangadagskvöld er sérstakur og hefðbundinn. Tólf ólíkir réttir eru bornir fram. Þeir tákna postulana tólf eða tólf mánuði ársins. Ekkert kjöt er í réttunum og engar mjólkurvörur.

Við borðið er alltaf aukastóll og diskur ef óvæntan gest ber að garði. Þegar fyrsta stjarnan birtist á himninum setjast allir til borðs. Ef það er skýjað hefst máltíðin þegar pabbinn eða afinn segja gjörrið svo vel.

Í Litháen og Póllandi er hávetur um jólin. Ef það snjóar eftir kvöldmat eiga kýrnar að mjólka vel. Aðeins hvít jól eru alvöru jól. Allir eru því glaðir ef það snjóar um jólin.



Glósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

aðventa _____ hefðbundinn _____

skipta um _____ postular _____

sérstakur _____ óvæntur _____

LESTU AFTUR TEXTANA Á BLS. 24, 26, 28, 30 OG 32
OG SKRIFAÐU HVAÐA LAND EÐA LÖND ÁTT ER VIÐ.

Haldið er upp
á jólin í sól
og hita.

Það eru bornir
fram tólf réttir á
aðfangadagskvöld.

Flestir þurfa að
vinna um jólin
í þessu landi.

Það er enginn
jólasveinn hérna.

Jólahátíðin
er lengst hérna.

Í þessu landi
fá börn gjafir
6. desember.

Fólk eyðir jólunum
á ströndinni.

Aðeins hvít jól
eru alvöru jól.

Jólamáltíðin
byrjar á súpu
með baunum.



Fréttir

Trúir þú öllu sem þú lest í blöðunum?
Í þessum kafla eru nokkrar blaðagreinar.
Sumar eru myndar, sumar eru furðulegar,
sumar lýsa heimsku og sumar græðgi.
Þær eru allar áhugaverðar, en eru þær sannar?

Bakpokaferðamaður frá Birmingham

Diane Green, 20 ára gamall bakpokaferðalangur frá Birmingham á Englandi, var í gær dæmd í 10 ára fangelsi fyrir að hafa smyglað eiturfjóm frá Indlandi.

Þegar dómurinn var kveðinn upp brotnaði hún saman og grét. Hún hélt því fram að hún hefði verið plötuð til þess að smygla 11 kílóum af kannabis í ferðatösku. Hún fullyrti að ókunnur maður hefði beðið hana að halda á töskunni. Maðurinn var látinn laus vegna skorts á sönnunargögnum.

Diane var handtekin á flugvöllinum í Bombay fyrir fjórum árum þegar eiturfjóm fundust í leynihólfi í töskunni. Hún sagði að hún hefði enga hugmynd um hvernig efnin komust í töskuna.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

blaðgrein _____	fangelsi _____
furðulegar _____	dæma _____
heimska _____	smygla _____
græðgi _____	brotna saman _____
áhugaverðar _____	sönnunargögn _____
bakpokaferðalangur _____	leynihólf _____

LESTU TEXTANN AFTUR OG SVARAÐU SPURNINGUNUM

Hvað var Diane Green að gera á Indlandi fyrir fjórum árum?

Hvað gerði hún rangt?

Hvað sagði hún að hefði komið fyrir?

Hvar fundust eiturlyfin?

Hvað gerði Diane þegar dómurinn var kveðinn upp?

Hvort finnst þér þessi frétt lýsa græðgi eða heimsku? Af hverju?



Heimsmeistarakeppnin

Þessi frétt er fyndin.

Þetta gerðist þegar heimsmeistarakeppnin í fótbolta var haldin árið 2006 í Þýskalandi.

Tveir stuðningsmenn Englands

lögðu bílnum sínum í stæði í borginni Köln í Þýskalandi og fóru svo að horfa á fótboltaleik.

Þeir skrifuðu hjá sér nafnið á götunni Einbahnstrasse.

Þeir vildu vera vissir um að finna bílinn aftur eftir leikinn.

En það fór öðruvísi en þeir höfðu hugsað sér.

Þeir fundu ekki bílinn sinn.

Einbahnstrasse á þýsku þýðir nefnilega einstefna og í Köln eru mörg hundruð einstefnugötur.



Glösabókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL Eða ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

stuðningsmenn _____ skrifa hjá sér _____

leggja í stæði _____ einstefna _____

RAÐAÐU STÖFUNUM Í RÉTTA RÖÐ.

mskeppheitaranimeis

gösteinturefnu

LESTU TEXTANN AFTUR OG SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Hvað voru Englendingarnir að gera í Köln?

Af hverju skrifuðu þeir hjá sér nafnið á götunni?

Var nafnið á götunni rétt skrifað?

Af hverju var erfitt fyrir þá að finna bílinn aftur?

LEIÐRÉTTU SETNINGARNAR.

Heimsmeistarakeppnin í handbolta var haldin í Frakklandi árið 2006.

Köln er borg í Portúgal.

Þýska orðið Einbahnstrasse þýðir hringtorg.

Englendingarnir komu til Kölner á mótorhjóli.

Í Köln eru mjög fáar einstefnugötur.



Treystu fjölskyldunni og ekki bankanum!

Fjölskylda Hönnu hafði verið rík.

Þau áttu heima í fallegu húsi í Jerúsalem.

Vegna lélegra fjárfestinga misstu þau allar eigur sínar.

Þau kenndu bönkunum um og eftir þetta missti

Hanna alla trú á bönkum.

Hún ákvað að geyma spariféð sitt í rúmdýnunni sinni.

Það er talið að sparifé hennar hafi jafngilt

20 milljónum íslenskra króna.

Elstu dóttur Hönnu, sem hét Ester, fannst

mömmu sína vanta nýja dýnu.

Gamla dýnan var hörð og skítug.

Hún keypti því nýja dýnu til að gleðja mömmu sína

og koma henni á óvart.

Ester hringdi á flutningabíl og lét keyra

gömlu dýnuna á ruslahauga.

Þegar Hanna sá fallegu, nýju dýnuna í rúminu sínu

fór hún að hágráta.

– Hvar er dýnan mín? hrópaði hún.

Allt spariféð mitt er inni í dýnunni.

Síðan hafa Ester og Hanna leitað á ruslahaugum

í nágrenninu en þær hafa ekki fundið dýnuna.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

banki _____	rúmdýna _____
lélegra _____	jafngilt _____
fjárfesting _____	ruslahaugur _____
sparifé _____	koma á óvart _____

PARAÐU SAMAN SPURNINGAR 1–10 OG SVÖR Í a–j.

- Hvar bjó fjölskylda Hönnu?
- Af hverju höfðu þau efni á að búa þar?
- Af hverju treysti Hanna ekki bönkum?
- Hvar geymdi hún sparifé sitt?
- Hve mikla peninga átti hún?
- Af hverju fannst Ester mömmu sína vanta nýja dýnu?
- Af hverju hringdi Ester á flutningabíl?
- Af hverju fór Hanna að gráta þegar hún sá nýju dýnuna sína?
- Hvað hafa mæðgurnar gert síðan?



- a Til þess að fara með gömlu dýnuna á ruslahauga.
- b Í rúmdýnunni.
- d Leitað á ruslahaugum.
- e Í fallegu húsi í Jerúsalem.
- f Jafnvirði 20 milljóna íslenskra króna.
- g Gamla dýnan var orðin hörð og skítug.
- h Allt spariféð hennar var í gömlu dýnunni.
- i Þau höfðu verið rík.
- j Hún kenndi bönkunum um að fjölskyldan tapaði eigum sínum.



Kom inn!

Rússnesk hjón sluppu með **skrekkinn** þegar nágrannakona þeirra kom **allt í einu** niður í gegnum loftið í íbúðinni þeirra.

Írena var að **slappa af** í baði eftir erfiðan vinnudag þegar gólfíð gaf sig, og hún og baðkarið duttu niður á hæðina fyrir neðan.

Eftir á sagði Írena: Ég hafði aðeins sofnað í baðinu þegar ég heyrði mikinn **hávaða** og sá hvað hafði gerst. Baðherbergisgólfíð gaf sig undir baðkarinu og ég **hrapaði** niður á nágranna mína á hæðinni fyrir neðan.

Þeim brá alveg jafn mikið og mér þegar þau sáu mig liggja nakta í baðkarinu á miðju stofugólfinu.

Farið var með Írenu á spítala. Hún hafði meitt sig lítillega á fótunum en var ómeidd að öðru leyti.

Það eru trégólf í þessum gömlu íbúðum.

Viðurinn hafði fúnað í árana rás og þess vegna hafði gólfíð gefið sig.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

sleppa með skrekkinn _____	bregða _____
nágranni _____	nakin _____
gefa sig _____	lítilliga _____
hrapa _____	fúna _____

RAÐAÐU SETNINGUNUM Í RÉTTA RÖÐ, 1–10.

- Nágrannar Írenu voru hissa þegar þau sáu hana í baðkarinu.
- Gólfið í baðherberginu gaf sig.
- Írena var þreytt eftir erfiðan vinnudag.
- Írena meiddi sig á fótunum.
- Baðkarið með Írenu innanborðs datt niður á hæðina fyrir neðan.
- Trégólfið hafði fúnað.
- Írena fór í bað.
- Írena sofnaði í baðinu.
- Læknirinn á spítalanum skoðaði Írenu.
- Þegar Írena kom heim úr vinnunni vildi hún slappa af.

FINNDU SAMHEITI ORÐANNA Í TEXTANUM.

timbrið _____	skyndilega _____
læti _____	hrundi _____
slaka á _____	óttann _____



Matarvenjur

Könnun sem gerð var í Bandaríkjunum sýnir að börn sem borða fyrir framan sjónvarpið borða minna af ávöxtum og grænmeti en hin sem horfa ekki á sjónvarpið á meðan þau borða.

Þau borða líka fleiri pitsur, meira kex og alls konar ruslfæði. Og þau drekka meira af gosi.

Fjölskyldur sem setjast niður saman og borða kvöldmat borða hollari mat. Þá er oftast búið að skipuleggja máltíðina og oft eru tvær gerðir af grænmeti á matseðlinum.



Þeir sem borða almennilegan kvöldmat borða síður seinna um kvöldið.

Þeir sem venja sig á að vera alltaf að borða smá snarl geta aftur á móti borðað allt kvöldið.

Í fréttinni segir að sjónvarpsgláp geri fólk svangt. Þegar auglýsingarnar byrja hlaupa allir inn í eldhús og ná í eitthvað að borða.

Fólk verður jafnvel enn svengra þegar það sér eitthvað gott að borða í sjónvarpinu.

Hollt snarl er ekki oft auglýst í sjónvarpinu.

Hefur þú séð epli eða gulrætur auglýstar í sjónvarpinu?

Matarvenjur margra frægra persóna sem sýndar eru í sjónvarpinu hafa áhrif á okkar matarvenjur.

Við kunnum vel við þetta fólk, af hverju ekki að borða eins og það?



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

ruslfæði _____	sjónvarpsgláp _____
skipuleggja _____	auglýsingar _____
almennilegur _____	svengra (svangur) _____
snarl _____	matarvenjur _____

MERKTU **S** FYRIR SATT OG **Ó** FYRIR ÓSATT.

- Þeir sem borða fyrir framan sjónvarpið borða mikið af ávöxtum.
- Þeir sem borða fyrir framan sjónvarpið borða oft ruslfæði.
- Þeir sem setjast til borðs borða oft hollan mat.
- Þeir sem setjast til borðs borða aldrei grænmeti.
- Margir verða svangir þegar þeir horfa á sjónvarpið.
- Hollt snarl er oft auglýst í sjónvarpinu.
- Matarvenjur frægs fólks hafa mikil áhrif á okkur.



FINN DU SAMHEITI ORÐANNA Í TEXTANUM.

athugun _____	næringarríkur _____
snæða _____	síðar _____
óhollur matur _____	hungrað _____
kvöldverður _____	sækja _____

RAÐAÐU STÖFUNUM Í RÉTT RÖÐ.

nvarsjópsápgl

armatjurven



Gæludýr

Gæludýr eru mismunandi

Átt þú gæludýr?

Ef ekki, hvernig gæludýr myndir þú vilja eiga?

Myndir þú vilja eiga krúttlegan kettling

eða framandi gæludýr eins og gráan

afrískan páfagauk?

Eða kannski ógnvekjandi gæludýr eins

og snák eða sporðdreka,

eða vinalegt og gáfað gæludýr eins og hund eða hest?

Sama hvað þú velur á það eftir að kosta

peninga, tíma og vinnu.

Það getur verið dýrt að kaupa gæludýr.

Grár afrískur páfagaukur, til dæmis,

kostar um 150.000 krónur.

Þá áttu eftir að kaupa búr og mat handa páfagauknum.

Ef gæludýrið þitt veikist verður þú að fara með það

til dýralæknis og það getur verið dýrt.

Þú verður að eyða tíma með dýrinu þínu á hverjum degi,

tala við það og sýna því athygli.

Það er mikil vinna að hugsa um gæludýr.

Það þarf að hreinsa fuglabúr,

það þarf að skipta um sand í kisuklósetti,

og hestar og hundar þurfa hreyfingu.

Það þarf að burstu feldinn á mörgum hundum og köttum,

og það þarf að húsvenja hvolpa og kettlinga.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

gæludýr _____	vinalegt _____
krúttlegur _____	athygli _____
framandi _____	feldur _____
ógnvekjandi _____	húsvenja _____

SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Átt þú gæludýr? _____

Hvernig gæludýr myndir þú vilja eiga?

Hvernig hugsar maður um það?

Nefndu gæludýr sem þér finnst ógnvekjandi.

LEIÐRÉTTU SETNINGARNAR.

Það kostar ekki peninga að eiga gæludýr.

Það er engin vinna að hugsa um gæludýr.

Öll gæludýr eru krúttleg.





Gæludýr eru góðir félagar

Af hverju ætli fólk eigi gæludýr ef það er svona mikil vinna að hugsa um þau?

Svarið er líklega að mörgum finnst það gaman.

Mörg gæludýr láta okkur líða vel og

þau eru líka góður félagsskapur.

Fólk er ekki einmana þegar það á gæludýr.

Gæludýr sýna ástúð og stundum geta þau hjálpað til.

Blindrahundar og hundar fyrir fatlaða eru dæmi um þetta.

Því miður eru mjög mörg gæludýr svæfð á hverju ári.

Fólk fær sér oft gæludýr án þess að gera sér

grein fyrir ábyrgðinni sem það hefur í för með sér.

Fólk fellur fyrir sætum kettlingi eða hvolpi

og missir svo áhugann á dýrinu.

Ef þú ætlar að fá þér gæludýr

verður öll fjölskyldan að gera sér grein fyrir

kostum þess og göllum að eiga gæludýr.



SKRIFAÐU RÉTT ORÐ Á STRIKIN.

Gæludýr geta verið góður _____

þeir sem eiga gæludýr eru ekki _____

Sumt fólk missir áhugann á _____

gæludýrinu – félagsskapur – einmana

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

félagsskapur _____	svæfð _____
einmana _____	ábyrgð _____
ástúð _____	kostir og gallar _____
fatlaðir _____	_____

MERKTU **S** FYRIR SATT OG **Ó** FYRIR ÓSATT EFTIR ÞVÍ SEM VIÐ Á.

- Allir vilja eiga gæludýr.
- Það er alltaf dýrt að kaupa gæludýr.
- Það er tímafrekt að eiga gæludýr.
- Það kostar ekkert að fara með dýr til dýralæknis.
- Dýralæknir lækna fólk.
- Hundar verða að komast út á hverjum degi.
- Allir sem eru einmana eiga gæludýr.
- Það er hægt að þjálfra hunda svo að þeir geti hjálpað fólki.
- Sumir verða þreyttir á gæludýrinu sínu eftir smá tíma.
- Það er skemmtilegt en stundum erfitt að eiga gæludýr.
- Mörg gæludýr eru svæfð á hverju ári.



SKRIFAÐU NIÐUR NOKKRAR AF ÁSTÆÐUNUM FYRIR ÞVÍ AÐ FÓLK FÆR SÉR GÆLUDÝR.



Þreyttur hundur

Gamall og þreyttur hundur kom inn í garð til gamallar konu.

Gamla konan var hætt að vinna og var mikið í garðinum. Hundurinn var með hálsól með nafninu sínu og það var greinilegt að vel var hugsað um hann. Gamla konan var viss um að hann ætti heimili.

Hundurinn gekk rólega til hennar, hún klappaði honum og hann elti hana inn í húsið. Hundurinn fór út í horn, lagðist niður og sofnaði. Klukkustund síðar reis hann upp og gekk að útidyrnum. Gamla konan hleypti honum út.

Næsta dag kom hann aftur. Hann heilsaði konunni, fór inn í húsið, og svaf í klukkutíma. Þetta endurtók sig í nokkrar vikur.

Gamla konan var forvitin og vildi vita hver ætti þennan ljúfa hund. Hún festi því miða með skilaboðum á ólina hans. Þar stóð að hundurinn kæmi til hennar á hverjum degi til þess að sofa.

Daginn eftir var hundurinn með nýjan miða um hálsinn. Á honum stóð:

Gamla konan býr ein og var oft einmana. Nú hefur hún kynnst skemmtilegri fjölskyldu og hundi sem heimsækir hana á hverjum degi.



Hann býr á heimili með sex börnum,
tvö eru yngri en þriggja ára.
Hann þjáist af svefnleysi.
Má ég koma með honum á morgun?

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

hálsól _____ ljúfur _____

greinilegt _____ skilaboð _____

endurtaka _____ þjást _____

forvitin _____ svefnleysi _____

LESTU TEXTANN AFTUR OG SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Hvað gerði hundurinn hjá gömlu konunni?

Af hverju var hundurinn svona þreyttur?

PARAÐU SAMAN ANDHEITIN.

þreyttur

leiðinleg

gamall

nótt

ljúfur

hress

sofna

gamlan

nýjan

vakna

yngri

eldri

skemmtileg

grimmur

dagur

ungur



Óvenjulegur pakki

Jimmy á heima í Boston í Massachusetts í Bandaríkjunum.

Hann vinnur hjá póstinum.

Síðasta föstudag brá honum illilega

þegar hann var að **tæma** einn póstkassann.

Nokkurra vikna kettlingur var í bréfahúgunni í kassanum.

Eigandinn hafði greinilega viljað losa sig við kettlinginn og fannst

í lagi að troða honum inn um lúguna

og láta hann detta niður.



Sem betur fer var kettlingurinn **ómeiddur**.

Jimmy fór með hann í dýraathvarf.

Starfsmaðurinn í dýraathvarfinu sagði Jimmy

að sífellt **fleira** fólk losaði sig við gæludýr.

Ástæðan sem fólkíð nefndi væri **skortur** á peningum,

það sagðist ekki hafa efni á að halda dýrunum.

Ef þú ert fundinn **sekur** um að losa þig við gæludýr

á ólögmetan hátt í Massachusetts átt þú á hættu

að fá **háa** sekt og allt að fimm ára fangelsi.

Glósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

óvenjulegur _____ illilega _____

póstur _____ lúga _____

LESTU TEXTANN AFTUR OG SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Við hvað vinnur Jimmy?

Hvað var óvenjulegt við póstinn sem hann náði í á föstudag?

Af hverju setti eigandi kettlingsins hann í póstkassann?

Hvert fór Jimmy með kettlinginn?

Af hverju eru svona margir sem vilja losa sig við gæludýrin sín?

Hvaða viðurlög eru við því að losa sig við gæludýr á ólögmetan hátt í Massachusetts?

FINNDU ANDHEITI ORÐANNA Í TEXTANUM.

lága _____ gnægð _____

slasaður _____ saklaus _____

færra _____ fylla _____



Skólamáltíðir í nokkrum löndum

Hvað borða nemendur í skólanum?

Noregur

Í norskum skólum eru engir matsalir. Norskir krakkar borða hollan mat í hádeginu og koma með nesti að heiman. Venjulega er nestið samlokur með osti eða kjötáleggi. Í mörgum skólum geta krakkar keypt ódýra mjólk, jógúrt eða ávexti. Hádegishléið er aðeins 30 mínútur og allir nemendur borða í skólastofunum sínum.



Finnland

Í Finnlandi fá allir nemendur ókeypis mat í skólanum. Venjulega er ekki hægt að velja mat. Það verður þó algengara að boðið sé upp á sérmat fyrir grænmetisætur. Maturinn í finnskum skólum er hollur. Á flestum stöðum eru matseðlar vikunnar birtir í fréttablaðinu á staðnum til þess að foreldrar geti fylgst með hvað börnin þeirra fá að borða í skólanum.

Indland

Í mörgum skólum í fátækum héruðum á Indlandi er boðið upp á hádegismat.

Það er gert til að hvetja foreldra til þess að senda börnin sín í skólann.

Börn sem koma í skólann fá þá örugglega eina máltíð á dag.

Hádegismaturinn er hrísgrjón og grænmetiskarrí, aldrei kjöt. Maturinn er ókeypis.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

matsalur _____ ókeypis _____

hollur _____ grænmetisæta _____

kjötálegg _____ matseðill _____

hádegishlé _____ á staðnum _____

SKRIFAÐU Í HVAÐA LANDI EÐA LÖNDUM.

Nemendur
borða í
skólastofunum.

Nemendur koma
með nesti
að heiman.

Maturinn
er ókeypis.

Í hádegismat
er aldrei kjöt.

Skólamatseðillinn
er birtur í
fréttablaði.

SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Hvað borða íslensk börn í skólanum?

Hvað borðar þú í skólanum?

Ef þú hefur verið í skóla í öðru landi en Íslandi, hvað borðaðir þú þar í hádeginu?



Frakkland

Í frönskum skólum er fjögurra rétta hádegismatur.

Fyrst er forréttur með ávöxtum eða grænmeti.

Aðalrétturinn er grillað kjöt eða fiskur,

síðan er ostur og loks eftirréttur.

Einu sinni í viku eru franskar kartöflur bornar fram

til dæmis með laxi, ekki með pylsum og hamborgurum.

Það er ekkert val, krakkarnir verða að borða

það sem er í boði eða fara heim í hádeginu.

Hádegismatur í frönskum skólum er dýr en mjög góður.



Spánn

Á Spáni fara flest börn heim til sín að borða.

Hádegishléið er 2–3 klukkustundir, mismunandi eftir skólum.

Ef foreldrar barnanna vinna utan heimilis

geta börnin fengið að borða í skólanum,

en þau fá ekki að velja matinn.

Foreldrar fá sendan matseðil einu sinni í viku

svo að þeir viti hvað börnin þeirra borða í skólanum.

Hádegismaturinn er aðalmáltíðin á Spáni.

Krakkar borða yfirleitt tvo rétti, grænmeti og fisk,

eða kjöt með pasta, hrísgrjónum eða kartöflum.

Í eftirrétt fá þeir ávexti eða jógúrt.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

forréttur _____ eftirréttur _____

aðalréttur _____ bera fram _____

FINDU SETNINGAR SEM ÞÝÐA ÞAÐ SAMAN Í TEXTANUM OG SKRIFAÐU ÞÆR.

Í skólum í Frakklandi eru fjórir réttir í hádeginu.

Í Frakklandi er hádegismaturinn ekki ódýr en hann er góður.

Flest börn á Spáni fara heim í hádeginu.

Á Spáni fá krakkarnir ávexti eða jógúrt í eftirrétt.

HVAÐ LANGAR ÞIG AÐ BORÐA Í HÁDEGINU. BÚÐU TIL MATSEÐIL FYRIR VIKUNA.

MATSEÐILL

mánudagur	
þriðjudagur	
miðvikudagur	
fimmtudagur	
föstudagur	
laugardagur	
sunnudagur	



Japan

Í Japan borða allir hádegismat saman í skólanum. Nemendur og kennarar, skrifstofufólk og skólastjórinn. Þau fá mjólkurglas og hrísgrjónaskál, venjulega er líka fiskur, salat og súpa með tófú og grænmeti og loks fá allir ávexti. Matseðillinn breytist dag frá degi. Nemendur þurfa að borga fyrir matinn.



Kórea

Í Kóreu er ekki boðið upp á mat í skólum. Börnin koma með matarpakka að heiman og borða í skólastofunum. Borðunum er raðað þannig að 4–8 nemendur sitja saman við hvert borð.

Það sem er áhugavert er að börnin deila matnum sínum. Engum dettur í hug að sitja einn með sinn matarpakka. Mæðurnar útbúa ekki heldur nestið eða matarpakkann aðeins handa sínu barni heldur líka handa öðrum í bekknum. Máltíðirnar innihalda yfirleitt hrísgrjón, kjötrétt, egg og smávegis af grænmeti.

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

skrifstofufólk _____ matarpakki _____

venjulega _____ áhugavert _____

tófú _____ deila _____

LESTU AFTUR TEXTANA Á BLS. 52, 54 OG 56 OG SVARAÐU SPURNINGUM.

Hvaða börn borða samlokur í hádeginu?

Í hvaða landi er sérmatur fyrir grænmetisætur?

Í hvaða landi fara krakkarnir heim í hádeginu?

Af hverju er gott að fara heim í hádeginu?

Í hvaða landi koma krakkarnir með matarpakka í skólann?

Í hvaða löndum fá krakkarnir ókeypis mat í skólanum?

Af hverju er mikilvægt að krakkar á Indlandi fái ókeypis mat í skólanum?

Í hvaða landi deila krakkarnir matnum sínum?

Í hvaða landi borða allir saman hádegismat í skólanum?



Á Netinu

Notkun Netsins

Notkun Internetsins eða Netsins í Norður-Ameríku hefur aukist um 133% síðan árið 2000.

Í könnun sem var gerð í júní 2009 kom fram að 251 735 500 íbúar eða 73% allra fullorðinna nota Internetið.

Tölur sýna að það eru aðeins fleiri karlar en konur sem fara á Netið í Norður-Ameríku.

Í Afríku nota aðeins 6,7% íbúanna Internetið. Í Asíu nota 18,5% Netið.

Á Íslandi er tölvunotkun enn algengari. Í nýlegri könnun kemur fram að það eru tölvur á 92% íslenskra heimila, og 93% landsmanna á aldrinum 16 til 74 ára notuðu tölvur og Netið þegar könnunin var gerð.

Flestir nota Netið til að senda tölvupóst og til að leita upplýsinga í leitarvélum, til dæmis um farmiða, gistingu og ýmislegt í sambandi við mat og lyf.

Ungt fólk notar Netið til að hlaða niður tónlist og kvikmyndum og spila leiki.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

Internetið _____ notkun _____
 íbúar _____ leitarvél _____
 könnun _____ lyf _____

Það eru margar ástæður fyrir því að fólk notar Netið.

Skoðaðu listann hér fyrir neðan og merktu við til hvers þú, foreldrar þínar eða aðrir fullorðnir nota það.

	þú	foreldrar þínir	aðrir fullorðnir
heimabanki	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
finna vinnu	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
finna húsnæði	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
versla	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
tala við vini	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
hlaða niður myndum	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
hlaða niður tónlist	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
kaupa flugmiða	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
finna hótél í útlöndum	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
skrifa ritgerð	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
senda tölvupóst	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
skila skattaskýrslu	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
finna upplýsingar	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
spila netleiki	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>



Ungt fólk og Netíð

Núna þekkja allir unglingar tölvur og Netíð er hluti af lífi þeirra. Mörgum þætti **erfitt** að lifa án þess. Unglingar nota tölvur til þess að vera í sambandi við vini sína, fá aðstoð við heimavinnu og finna **skemmtilegar** heimasíður.

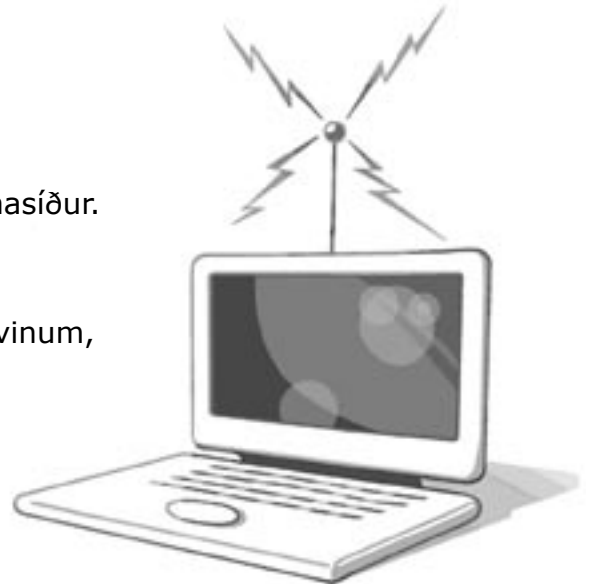
Þeir sem ekki hafa aðgang að tölvu heima geta komist á Netíð í skólanum, heima hjá vinum, á bókasafninu eða á netkaffihúsum. Það eru samt ýmsir ókostir við Netíð. Spjallrásir, þó að þær séu skemmtilegar, geta verið **hættulegar**.

Þær **laða** oft **að** fólk sem hefur áhuga á einhverju meira en bara að tala. Þetta fólk tekur oft þátt í spjallinu til að gera öðrum illt.

Það er mikilvægt að gefa ekki of miklar upplýsingar á Netinu.

Persónulegar upplýsingar eru **einkamál**.

Þar með talið nafn, heimilisfang, símanúmer, nöfn fjölskyldumeðlima, kennitala og númer á kreditkortum.



FINNDU ANDHEITI ORÐANNA Í TEXTANUM.

halda frá _____ hættulausar _____
 leiðinlegar _____ auðvelt _____
 kostir _____ ópersónulegar _____

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

að vera í sambandi _____ ókostir _____

fá aðstoð _____ spjallrásir _____

heimasíður _____ gera illt _____

aðgang _____ persónulegar upplýsingar _____

LJÚKTU VIÐ SETNINGAR 1–6 MEÐ ENDINGUNUM Í a–g.

1. Unglingum í dag myndi finnast erfitt

2. Internetið hjálpar þeim við að

3. Þeir geta farið á bókasafnið

4. Þó að spjallrásir séu skemmtilegar

5. Sumir taka þátt í spjallinu

6. Það er mikilvægt að

a til þess að skemma fyrir öðrum.

b halda sambandi við vini sína.

d geta þær reynst hættulegar.

e ef þeir eru ekki með tölvu heima.

f segja ekki allt á Netinu.

g að lifa án tölvunnar.



Hættur á Netinu

Þótt mikið sé af góðum og **gagnlegum** upplýsingum á Netinu eru þar líka vefir sem eru **óviðeigandi** fyrir börn og unglinga.

Þú getur fundið síður með klámi, hatri og ofbeldi jafn **auðveldlega** og þú finnur upplýsingar um nám og heimavinnu.

Unglingar eru ekki endilega að leita að svona efni, þeir finna það óvart þegar þeir eru að leita að öðru.

Önnur **neikvæð** hlið á Netinu er einelti í gegnum tölvupóst, SMS, spjallrásir og vefsíður. Eineltið getur verið margs konar.

Dæmi eru vandræðaleg ljósmynd, hótun, leiðinleg athugasemd eða ljótar kjaftasögur sem eru settar á Netið.

Kannanir sýna að tölvueinelti er **vaxandi** vandamál í mörgum löndum.

Er það þess virði að vera á Netinu þegar hættur eru svona margar?
Fyrir flesta unglinga er svarið já.

Aðalatriðið er að þekkja hættur og fara **varlega**.



HVAÐ GERIR ÞÚ Á NETINU? NEFNDU ÞRjú ATRIÐI.

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

hættur _____	hótun _____
neikvæð hlið _____	kjaftasögur _____
einelti _____	gagnlegur _____
vandræðaleg _____	óviðeigandi _____

LESTU AFTUR TEXTANA Á BLS. 58, 60 OG 62 OG SKRIFAÐU ÞAÐ SEM ER JÁKVÆTT OG NEIKVÆTT VIÐ NETIÐ.

Jákvætt

Neikvætt

FINN DU ANDHEITI Í TEXTANUM.

gagnslausum _____	minnkandi _____
erfiðlega _____	jákvæð _____
viðeigandi _____	óvarlega _____



Skólar í nokkrum löndum

Skólar í Taílandi

Skólaskyldan í Taílandi er frá 6 til 12 ára aldurs.

Þá hættir helmingur nemenda í skóla.

Í flestum skólum eru tvær annir.

Fyrri önnin hefst venjulega í byrjun maí og lýkur í byrjun október.

Seinni önnin hefst í byrjun nóvember.

Flestir Taílendingar eru búddistar og halda ekki jól.

Það er ekki jólafrí en það er þriggja til fjögurra daga frí um áramótin.

Seinni önninni lýkur í lok febrúar.

Þá hefst tveggja mánaða sumarfrí.

Í sumum skólum er sumarskóli.

Hann er ekki skylda en um 70% taka þátt í sumarskólum.

Hjá mörgum nemendum og kennurum er skóladagurinn langur.

Sumir koma í skólann fyrir klukkan sex á morgnana.

Allir þurfa að vera komnir klukkan átta.

Þá er taílenski fáninn dreginn að húni

og nemendur syngja þjóðsönginn.

Þrjár kennslustundir eru fyrir hádegi.

Hver kennslustund er 50 mínútur. Borðað er í stofunum því enginn matsalur er í skólunum.

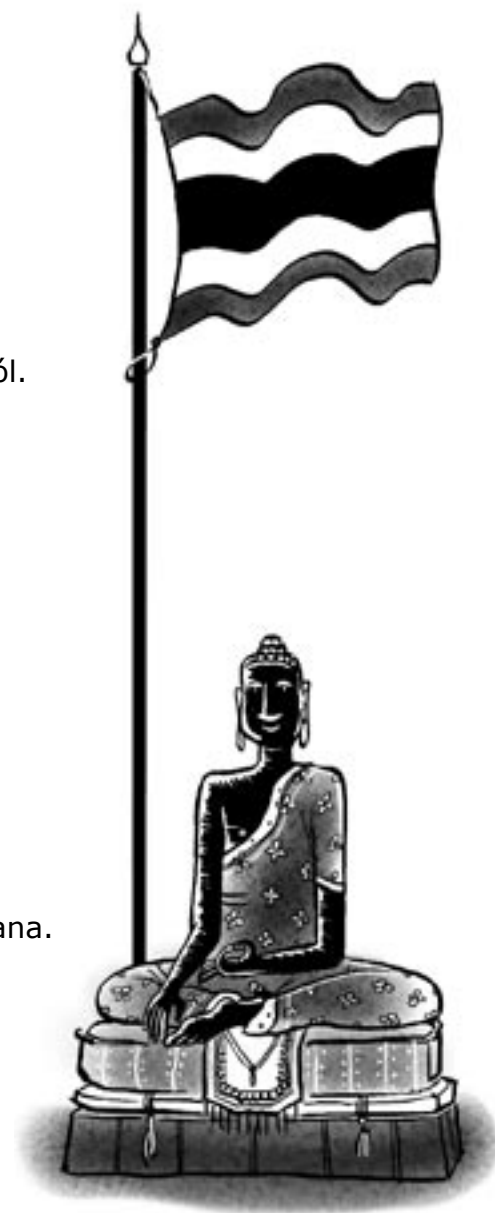
Eftir hádegi eru þrjár kennslustundir

en þeim lýkur klukkan korter yfir þrjú.

Þá þurfa allir að gera heimavinnu í skólanum.

Flestir eru ekki búnir fyrr en um fimmleytið.

Í öllum skólastofum er mynd af kónginum, stytta af Búdda og taílenski fáninn.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

skólaskylda _____	sumarskóli _____
önn – annir _____	skóladagur _____
venjulega _____	dreginn að húni _____
búddistar _____	þjóðsöngur _____

LJÚKTU VIÐ SETNINGAR 1–7 MEÐ ENDINGUNUM Í a–h.

1. Taíensk börn byrja í skóla

2. Flestir búddistar

3. Það er ekki skylda að fara

4. Klukkan átta

5. Taíensk börn borða hádegismat

6. Skólinn er búinn

7. Í öllum skólastofum

- a taka sér ekki frí um jólin.
- b í sumarskóla.
- d verða allir að vera mættir í skólann.
- e í skólastofunum.
- f er stytta af Búdda og taíenski fáninn.
- g þegar þau eru sex ára.
- h klukkan 15:15.



Skólar í Víetnam

Börn í Víetnam byrja oftast í grunnskóla þegar þau eru sex ára. Skólaskyldan er að minnsta kosti fimm ár.

Börn í Víetnam fara í skólann sex daga vikunnar. Á sunnudögum er frí. Skóladagurinn er fjórar klukkustundir. Skólaárið byrjar í september og því lýkur í maí.

Það er ætlast til að börn taki skólann mjög alvarlega og leggi hart að sér. Flestir skóladagar byrja á því að kennarinn kallar nemendur upp og spyr þá spurninga.

Á laugardögum er upprifjun. Nemendur standa þá upp og segja kennaranum hvað þeir lærðu í vikunni. Nemendur fá ekki einkunnir. Í staðinn er þeim raðað eftir getu, fyrsti, annar, þriðji og svo framvegis.

Flestir nemendur í Víetnam verða að klæðast skólabúningi. Margir skólar eru fullsetnir af því að það eru svo mörg börn í Víetnam.



Nemendur eru hvattir til þess að halda sér í líkamlegu formi. Þeir gera því æfingar á hverjum degi í frímínútum.

Nemendur skiptast á að þrifa skólann sinn. Þeim er skipt í hópa. Þegar röðin kemur að þeim mæta þeir snemma í skólann og sópa gólfín, hreinsa töflurnar og fara með ruslið.

Sum börn, sérstaklega í sveitum, ganga ekki í skóla. Þau þurfa að hjálpa fjölskyldum sínum að vinna.

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

grunnskóli _____	leggja hart að sér _____
skólaárið _____	upprifjun _____
ætlast til _____	skólabúningur _____
alvarlega _____	hvetja _____

MERKTU **S** FYRIR SATT OG **Ó** FYRIR ÓSATT EFTIR ÞVÍ SEM VIÐ Á.

- Skólaskyldan í Víetnam er tíu ár.
- Skólaárið byrjar í september og lýkur í júní.
- Flestir nemendur eru í skólabúningi.
- Öll börn í Víetnam ganga í skóla.
- Nemendur gera æfingar í frímínútum.

HÉR FYRIR NEÐAN ERU SVÖR ÚR TEXTANUM.
BÚÐU TIL SPURNINGARNAR OG SKRIFAÐU ÞÆR Á STRIKIN.

Spurning: _____

Svar: Á sunnudögum.

Spurning: _____

Svar: Þau eru í skólabúningi.

Spurning: _____

Svar: Nemendur skiptast á að þrifa.

Spurning: _____

Svar: Þau þurfa að vinna.



Skólar í Kenía

Börn í Kenía byrja í skóla þegar þau eru sex ára og það er skólaskylda í átta ár.

Þrátt fyrir að grunnskólinn sé skylda eru aðeins 75% barna í skóla.

Engin skólagjöld eru í grunnskólum en börnin þurfa að borga fyrir bækur, mat og strætó.

Í framhaldsskóla eru há skólagjöld.

Aðeins 42% unglinga halda áfram í skóla eftir 13 ára aldur.

Skólaárið byrjar í janúar og skiptist í þrjár annir.

Hver önn er 13 vikur. Svo er frí í einn mánuð áður en næsta önn hefst. Skóladagurinn byrjar klukkan átta og lýkur klukkan fjögur.



Skólar í Rússlandi

Það er níu ára skólaskylda í Rússlandi.

Börn byrja í skóla þegar þau eru sex eða sjö ára. Skólaárið hefst 1. september og því lýkur 25. maí en þá eru prófin eftir. Skóladagurinn er frá hálf níu til þrjú.

Áður voru öll börn í skólabúningi en þessi regla var afnumin upp úr 1990.

Núna eru fáir skólar með skólabúninga. Margir skólar sérhæfa sig í tungumálum, listum, vísindum eða stærðfræði.

Sérhæfingin getur byrjað strax í 1. bekk.

Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN Á ÞITT MÓÐURMÁL OG ÚTSKÝRÐU ÞAU MUNNLEGA Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

skólagjöld _____	afnumin _____
framhaldsskóli _____	sérhæfa sig _____
próf _____	listir _____
regla _____	vísindi _____

FINNDU SETNINGAR SEM ÞÝÐA ÞAÐ SAMA Í TEXTANUM OG SKRIFAÐU ÞÆR.

Í Rússlandi verða allir að vera í skóla í níu ár.

Skólinn byrjar klukkan 8:30 og er búinn klukkan 15:00.

Flest börn koma í venjulegum fötum í skólann.

Það er skólaskylda en samt eru bara $\frac{3}{4}$ hlutar krakka í skóla.

Þeir sem stunda framhaldsnám þurfa að borga há skólagjöld.

SKRIFAÐU RÉTT ORÐ Á STRIKIN.

Í Rússlandi er níu ára _____

Fáir skólar þar eru með _____

Í grunnskólum í Kenía eru engin _____

Í janúar byrjar _____ í Kenía.

skólaárið – skólabúninga – skólaskylda – skólagjöld



Skólar í Englandi

Í Englandi er skylda að mennta börn frá fimm ára aldri, þangað til þau eru 16 ára. Foreldrar geta valið að senda börnin sín ekki í skóla og kenna þeim heima.

Skólaárið er 39 vikur.

Það byrjar í september og því lýkur í júlí.

Margir skólar skipta skólaárinu í sex annir.

Um jólin og á vorin er tveggja vikna frí og svo er sex vikna sumarfrí.

Í lok október, um miðjan febrúar og í lok maí er frí í eina viku.

Það er mismunandi eftir skólum hvenær skóladagurinn byrjar, en börn eiga að fá kennslu í 23,5 klukkutíma á viku. Flestir skólar í Englandi ætlast til þess að nemendur séu í skólabúningi.

Skólar í Kína

Skólinn í Kína byrjar 1. september og honum lýkur um miðjan júlí.

Nemendur mæta í skólann klukkan hálf átta og eru til klukkan fimm, en það er tveggja tíma hádegishlé. Börnin fá skólabúning sem þau klæðast í skólanum. Kínversk stjórnvöld bjóða kennslu fyrir alla upp í 9. bekk.

Börn úr sveitum hætta þá oft í skóla.

Í borgum er hægt að fara í alls konar framhaldsnám.

Minna en 2% þjóðarinnar ljúka framhaldsnámi.



Gilósubókin

ÞÝDDU ORÐIN YFIR Á ÞITT MÓÐURMÁL EÐA ÚTSKÝRÐU ÞAU Á ÍSLENSKU. STRIKAÐU SVO UNDIR ÞAU Í TEXTANUM.

skylda _____	þjóða _____
menntun _____	þjóð _____
stjórnvöld _____	framhaldsnám _____

LESTU AFTUR TEXTANA Á BLS. 64, 66, 68 OG 70 OG SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Í hvaða löndum byrja börn í skóla sex ára?

Í hvaða löndum klæðast börn skólabúningi?

Í hvaða landi er lengst skólaskylda?

Í hvaða landi fá nemendur ekkert jólafrí?

Í hvaða landi þrifa nemendur skólann sinn sjálfir?

Í hvaða landi er tveggja tíma hlé í hádeginu?

SVARAÐU SPURNINGUNUM.

Hvað er skólaskyldan löng á Íslandi? _____

Lýstu skólaárinu þínu. _____

Matslisti

KROSSADU Í VIÐEIGANDI REITI ÞEGAR ÞÚ HEFUR LOKIÐ VIÐ AÐ LESA KAFLANN.

Kaflaheiti	Ég skil textann ...			Ég lærði ...		
	mjög vel	vel	þarf að lesa betur	meira en 5 ný orð	minna en 5 ný orð	engin ný orð
Miguel						
Alisha						
Fred						
Áhugamál						
Óvenjulegt áhugamál						
Lisa Clayton vildi sigla ...						
Lisa Clayton lét drauminn rætast						
1. apríl						
Valentínusardagur						
Lúsíumessa						
Jólin í Kína						
Jólin í Ástralíu						
Jólin í Mexíkó						
Jólin í Hollandi						
Jólin í Litháen og Póllandi						
Bakpokaferðamaður						
Heimsmeistarakeppnin						
Treystu fjölskyldunni						
Kom inn!						
Matarvenjur						
Gæludýr eru mismunandi						
Gæludýr eru góðir félagar						
Þreyttur hundur						
Óvenjulegur pakki						
Noregur						
Finnland						
Indland						
Frakkland						
Spánn						
Japan						
Kórea						
Notkun Netsins						
Ungt fólk og Netíð						
Hættur á Netinu						
Skólar í Taílandi						
Skólar í Víetnam						
Skólar í Rússlandi						
Skólar í Kenía						
Skólar í Englandi						
Skólar í Kína						

Til kennara!

Um námsefnið. Námsefnið *Hitt og þetta*, leskaflar og verkefni fyrir unglinga, er einkum hugsað fyrir nemendur í 8.–10. bekk sem eru að læra íslensku sem annað tungumál. Bókin er ætluð nemendum sem náð hafa nokkurri færni í íslensku máli en ráða enn ekki vel við almennt lesefni ætlað þessum aldurshópi. Hún getur því nýst sem hluti af brú yfir í almennt námsefni. Textar og verkefni eru að hluta til þýðingar úr námsefninu *Listen first 1, 2 og 3* eftir Jacqueline Friðriksdóttur, sem kom út hjá Námsgagnastofnun á árunum 2004–2007. Aðrir textar eru frumsamdir. Íslenska þýðingu og aðlögun ásamt, gerð verkefna, annaðist Ragnheiður Valgerður Sigtryggsdóttir.

Textar. Á vinstri blaðsíðu bókarinnar er stuttur samfelldur texti sem einnig má finna á hljóðbók. Leitast var við að semja texta sem höfða til unglinga, óháð þjóðerni þeirra. Víða er komið við, fjallað um fólk, siði og menningu þess, gleði og sorgir, hátíðir og venjulega daga. Hvorki er nauðsynlegt að allir nemendur lesi alla kafla bókarinnar né lesi þá í þeirri röð sem þeir koma fyrir.

Glósubók. Í textunum koma án efa fyrir fjölmörg hugtök sem nemendur þekkja ekki. Efst á hægri blaðsíðu er því glósubók þar sem þeir geta glósað orð eða orðasambönd á sínu móðurmáli og borið saman hvernig hlutirnir eru sagðir. Sumir nemenda þurfa e.t.v. að þýða fleiri orð en þar eru talin upp og er þá mælt með að þeir hafi við hendina litla glósubók til að safna orðunum í.

Munnleg tjáning. Samtöl og samskipti eru lykilatriði í tungumálanámi og undirstaða þess að virkja og festa í sessi nýjan orðaforða. Efni bókarinnar gefur tilefni til margs konar umræðna sem auðveldlega má tengja t.d. upprunalandi nemandans eða samanburði. Leggja þarf áherslu á að nemendur fái sem flest tækifæri til að æfa og beita nýjum orðaforða.

Verkefni. Verkefni á hægri blaðsíðu reyna ýmist á lesskilning eða miðast við að rýna nánar í orðaforðann í textanum. Þótt verkefnin séu margs konar ganga vissar verkefnagerðir í gegnum bókina sem auðveldar nemendum að átta sig á til hvers er ætlast. Í flestum tilfellum geta nemendur fundið svör við verkefnum í textanum, aðeins í örfáum tilvikum er ætlast til þess að nemendur skrifi svör frá eigin brjósti. Erfitt getur reynst að finna samheiti og andheiti orða. Þau eru því feitletruð í textanum. Þessi verkefni miða að því að opna vitund nemenda fyrir nýjum orðum og auka þannig orðaforða þeirra.

Hljóðbók og lestur. Miðað er við að nemendur leysi verkefnin eftir að hafa lesið textann og hlustað á hann. Í mörgum leskilningsverkefnum er gert ráð fyrir að nemendur endurtaki lesturinn í hljóði eftir að hafa skoðað orðin og glósað. Reynslan sýnir að endurtekinn lestur stuðlar að betri skilningi og eykur öryggi og lestrarfimi. Mikilvægt er að nemendur nýti sér hljóðbókina til að læra réttan íslenskan framburð.

Matsblað. Æskilegt er að nemendur venji sig á að merkja við á matsblaði þegar þeir hafa lokið við kafla. Á þann hátt gera þeir sér betur grein fyrir hvernig þeim gengur námið auk þess sem þeir hafa yfirsýn yfir hvernig þeim miðar áfram. Eins áður segir má hugsa sér að nemendur velji vissa kafla eða vinni þá í annarri röð en þeir koma fyrir í bókinni.

Notkun. Bókina má nota á ýmsan hátt með nemendum, bæði í litlum hópum og með einum nemanda. Nemendur geta tekið bókina með sér inn í bekk og leyst verkefnin þar og síðast en ekki síst má nota efnið fyrir heimavinnu. Æskilegt er að kennarar kynni efnið fyrir foreldrum og leiti samvinnu við þá um að glósa eða skýra hugtök fyrir nemendum eftir því sem kostur er.

Hitt og þetta

Íslenska sem annað tungumál

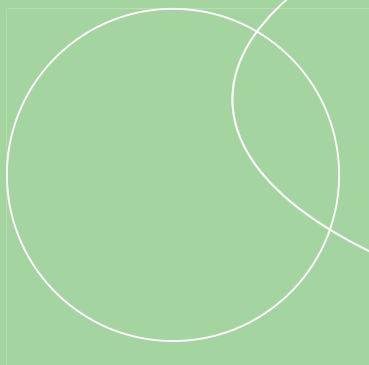
Leskaflar og verkefni

Þessi bók er einkum ætluð nemendum á unglingsstigi sem eru með annað móðurmál en íslensku en hafa náð nokkurri færni í íslensku máli. Henni er ætlað að efla orðaforða þeirra, bæta lesskilning og vera eins konar brú yfir í lestur texta sem mæta nemendum á þessu aldurstigi. Efnið er valið með hliðsjón af mismunandi bakgrunni lesenda og kemur úr ýmsum áttum eins og heiti bókarinnar gefur til kynna. Verkefni fylgja hverjum kafla þar sem athygli nemenda er beint að einstökum orðum, ásamt því að gera kröfur um lesskilning. Bókin nýtist einnig íslenskum nemendum sem þurfa skýra framsetningu á efni.

Allir textar eru lesnir inn á hljóðbók sem hlaða má niður af vef Námsgagnastofnunar. Efnið má einnig prenta út af vef stofnunarinnar.

Jacqueline Friðriksdóttir og Ragnheiður Valgerður Sigtryggsdóttir hafa tekið efnið saman.

Teikningar eru eftir Böðvar Leós og Inga Jensson.



NÁMSGAGNASTOFNUN
06185

